

Preventing and responding to cyberbullying in Poland

Agnieszka Wrzesień

Project Coordinator

Saferinternet.pl

agnieszka.wrzesien@fdn.pl

Cyberbullying – some research results...

- Every second young Internet user (52%) has had some contact with verbal abuse online or via mobile phones,
- 57% of young people report to have been at least once photographed or recorded against their will,
- 14% report their peers have published online untrue or humiliating material about them*.

*January 2007, *Nobody's Children Foundation/Gemius S.A.*

Escalating trend!

Cyberbullying vs. traditional bullying ?

- easier to do
- anonymity of bully
- change of roles: bully – victim
- not easy to stop!
- 24/7 – no escape!

Powiedz **STOP**

cyberprzemocy!

- Zrobili mi komórką film
i wrzucili go do Internetu...
- Cała szkoła się śmiała,
myślałam o najgorszym...

Ktoś rozsyła w Sieci kompromitujące Cię materiały?
Otrzymujesz obraźliwe i wulgarne wiadomości?
Ktoś grozi Ci SMSami lub mailami?

Jesteś ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy? Nie bój się działać!

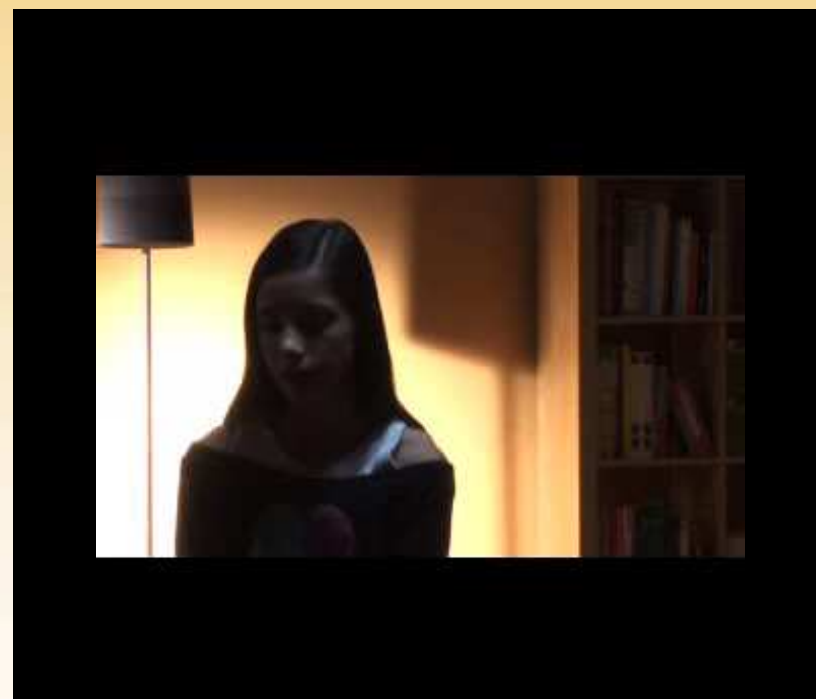
Poproś o pomoc rodziców, nauczyciela lub inną zaufaną osobę dorosłą albo skontaktuj się z www.helpine.org.pl
za pośrednictwem komunikatora lub zadzwoń 0 800 100 100. Pamiętaj! Nie jesteś sam!

0 800 100 100
helpine.org.pl

@dziecko
W SIECI
www.dzieckow sieci.pl

„STOP cyberbullying” campaign

s@ferinternet.pl

Lesson Plans on cyberbullying

Target group:

- Junior secondary school students

Content:

- how to react in cyberbullying cases,
- what are the forms of cyberbullying?
- how does the victim of cyberbullying feel,

- what might be the consequences,
- what should the victim do, where to seek help?
- what rules to obey to minimize the risk of cyberbullying.

Cyberprzemoc - z doświadczeń Helpline.org.pl

W lutym 2007 roku w ramach programu Safer Internet w Polsce uruchomiony został projekt **Helpline.org.pl**, którego celem jest pomoc dzieciom w sytuacjach zagrożenia w Internecie oraz podczas korzystania z telefonów komórkowych.

Konsultanci **Helpline.org.pl** dostępni są pod bezpłatnym numerem telefonu 0 800 100 100 oraz online (komunikator) na stronie www.helpline.org.pl.

Doświadczenia **Helpline.org.pl** potwierdzają wysoką skalę problemu cyberprzemocy w Polsce. Przypadków tego typu dotyczy zdecydowana większość zgłoszeń. Najczęstsze z nich to:

- nękanie z wykorzystaniem serwisów społecznościowych (m.in. Epuls, Grono)
- nagrywanie filmów kamerą w telefonie i umieszczanie ich w serwisach typu Wzruta.pl, YouTube.com
- włamania na blog lub stronę internetową i zamieszczanie tam obraźliwych i upokarzających treści
- groźby przy użyciu komunikatora
- rozsyłanie do znajomych informacji o obraźliwych treściach e-mailom lub SMSem (łańcuszki docierające w krótkim czasie nawet do kilkuset osób)

Cyberprzemoc - z doświadczeń Helpline.org.pl

- ośmieszanie, obrażanie na czacie, forum internetowym lub przy użyciu specjalnie tworzonych stron internetowych
- rozsyłanie e-maili z upokarzającymi informacjami, zdjęciami czy filmami
- smsy z groźbami

W zależności od specyfiki zgłaszanego przypadku, konsultanci **Helpline.org.pl** podejmują odpowiednie działania, jak:

- porada dla ofiary
- kontakt ze szkołą ofiary i/lub sprawcy
- kontakt z rodzicami ofiary i/lub sprawcy
- kontakt z dostawcami usług i treści internetowych
- kontakt z policją, prokuraturą oraz innymi instytucjami

Konsultanci **Helpline.org.pl** udzielają porad również rodzicom i profesjonalistom pracującym z dziećmi.

Szczegóły oferty **Helpline.org.pl** pod adresem www.helpline.org.pl

Analysis of the story

Scenariusz zajęć „Stop Cyberprzemocy”	Scenariusz zajęć „Stop Cyberprzemocy”
<p>Dziewczynka otrzymywała wulgarne SMS-y</p> <p>Podane wnioski dyskusji/komentarza nauczyciela:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wulgarne SMS-y, wiadomości e-mail itp. potrafią bardzo krzywdzić, szczególnie jeżeli są otrzymywane od osób z najbliższego otoczenia (szkoła, klasa). - Ze straszenia, groźbienia w SMS-ach lub Internecie może grozić nawet odpowiedzialność karna. <p>Przed ewentualną przerwą nauczyciel podsumowuje dotychczasowe ustalenia i zapowiada, że w drugiej części komputera będzie tematyka przemocy w Sieci. Jeżeli pomiędzy zajęciami jest dłuższa przerwa, warto rozpocząć drugi etap zajęć od ponownej prezentacji filmu „Stop Cyberprzemocy”.</p> <p>4. Formy Cyberprzemocy (5 min)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel prosi uczniów o zastanowienie się, jakie działania przy użyciu Internetu lub telefonu mogą krzywdzić innych. Prosi, żeby uczniowie nie ograniczali się do historii zaprezentowanej w filmie „Stop Cyberprzemocy”. Odpowiedzi zapisywane są na tablicy. Ważne aby wśród odpowiedzi znalazł się możliwie wyczerpujący katalog sytuacji definiowanych jako cyberprzemoc, jak: <ul style="list-style-type: none"> - rejestrowanie niechcanych zdjęć lub filmów telefonem komórkowym - publikowanie ośmieszających zdjęć i filmów w Internecie - rozsyłanie ośmieszających materiałów przy użyciu telefonu (SMS, MMS) - wlewanie na blog lub konto pocztowe 	<p>- wyzywanie, straszenie, obrażanie w Sieci</p> <p>- podsyłanie się w Sieci pod inną osobą</p> <p>5. Co robić w sytuacji cyberprzemocy? (10 - 15 min)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel pyta uczniów jak należy zachowywać się w sytuacji doświadczania ze strony rówieśników przemocy w Sieci. Przytacza przykłady i pyta uczniów, jak by się zachowali w danej sytuacji. Nauczyciel może się odwołać do sytuacji z filmu. • W razie potrzeby nauczyciel naprowadza uczniów na poprawne odpowiedzi i zapisuje je na tablicy. Ważne żeby pojawiły się m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - Nie odpowiadać na zaczepki w Sieci. - Zachowywać dowody przemocy (zachowywanie SMS-ów, e-maili, wiadomości z komunikatora) - Informować rodziców - Informować nauczycieli - Szukać pomocy u konsultantów Helpline.org.pl. Bezpłatny kontakt za pomocą: <ul style="list-style-type: none"> - komunikatora na stronie www.helpline.org.pl, - telefonu 0800-100-100, - poczty e-mail: helpline@helpline.org.pl. • W miarę możliwości, nauczyciel prezentuje dzieciom stronę www.helpline.org.pl i pokazuje jak za pomocą komunikatora, poczty elektronicznej lub telefonu można uzyskać pomoc. <p>6. Odpowiedzialność sprawców cyberprzemocy (15 min)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel zapowiada, że kolejną część zajęć dotyczy odpowiedzialności sprawców cyberprzemocy. Odwołuje się do historii z filmu. Najpierw prosi uczniów o wskazanie sprawców przemocy wobec Dominiki. Wyklučuje odpowiedzi: W podsumowaniu zwraca uwagę klasy na fakt, że sprawcą jest nie tylko osoba, która zarejestrowała film, ale również ci, którzy go sobie przysyłali, którzy opublikowali go w Internecie i ci którzy przesyłali dziewczynce wulgarnie wiadomości. Podkreśla, że wszyscy są odpowiedzialni za krzywdę dziewczyny. • Nauczyciel odtwarza ponownie fragment filmu z wypowiedzią sprawcy (Robert).

Charakterystyka zajęć „Stop Cyberprzemocy”

Film „Stop Cyberprzemocy”

Film „Stop Cyberprzemocy” przedstawia przypadek przemocy rówieśniczej z użyciem mediów elektronicznych. Dominika została nagrana przez kolegów telefonem komórkowym w szatni po zajęciach WF. Film trafia do Internetu. Dziewczyna staje się przedmiotem żartów ze strony kolegów i koleżanek. Przestaje chodzić do szkoły. Nie potrafi poradzić sobie z tą sytuacją. W filmie historia przedstawiona jest z perspektywy ofiary, jednego ze sprawców (Robert) oraz świadka wydarzeń (Ilichal). Film trwa 2 minuty i stanowi wstęp do dyskusji w klasie na temat cyberprzemocy. Film dystrybuowany jest na płytach DVD można go również pobrać z Internetu pod adresem www.dzieckowski.pl.

Zgłoszenie realizacji zajęć.

Po realizacji wszystkich zajęć planowanych na terenie szkoły lub innej placówki realizatorzy proszeni są o wypełnienie sprawozdania z realizacji zajęć na stronie www.dzieckowski.pl (w sekcji kampania—kampania edukacyjna). Na podstawie formularza realizatorzy zajęć mogą otrzymać zaświadczenie o czynnym udziale w kampanii „Dziecko w Sieci”.

8

Scenariusz zajęć „Stop Cyberprzemocy”

1. Zapoznanie uczniów z przedmiotem zajęć (5 min)

- Nauczyciel informuje uczniów, że zajęcia poświęcone są bezpieczeństwu w Sieci. Tłumaczy, że mówiąc o Sieci na myśli nie tylko Internet ale również telefony komórkowe.
- Przewodzący pyta uczniów do czego używają Internetu oraz telefonów komórkowych. Dzieci spontanicznie odpowiadają.
- Nauczyciel zwraca uwagę na fakt, iż obok wszelkich zalet elektronicznych mediów wiążą się z nimi również zagrożenia. Zapowiada, że przedmiotem zajęć będzie dyskusja na temat wykorzystywania Sieci w sposób, który jest dla innych krzywdzący i zaprasza uczniów do obejrzenia filmu.

2. Prezentacja filmu (5 min)

- Nauczyciel prosi uczniów o uważne obejrzenie filmu. Zwraca uwagę, że film powstał na podstawie prawdziwych historii, które zdarzają się w szkołach gimnazjalnych w Polsce, oraz że w filmie usłyszą wypowiedzi ich rówieśników, do których odnoszą się będzie dalsza część zajęć.

3. Analiza historii zaprezentowanej w filmie (35 min)

3.1 Wyróżnienie form krzywdzenia (5 min)

- Nauczyciel wraz z uczniami odtwarzają krok po kroku historię, którą doświadczyła Dominika. Nauczyciel wypisuje na tablicy kolejne formy krzywdzenia których doznała dziewczyna:

1. Dominika została sfilmowana wbrew swojej woli
2. Film został rozesłany przy użyciu telefonu komórkowego
3. Ktoś zamieścił film w Internecie
4. Dominika dostawała wulgarne SMS-y

9

- Students are divided into 4 groups
- Each group has to analyse specific aspect of the cyberbullying incident presented in the movie:

1. Dominika has been recorded against her will.
2. The film has been sent around with the use of the mobile phone.
3. The film has been uploaded online.
4. Dominika has been receiving rude text messages.

szukaj

szukaj

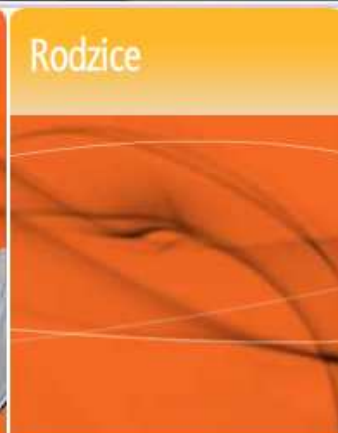
mapa serwisu

Dzieci

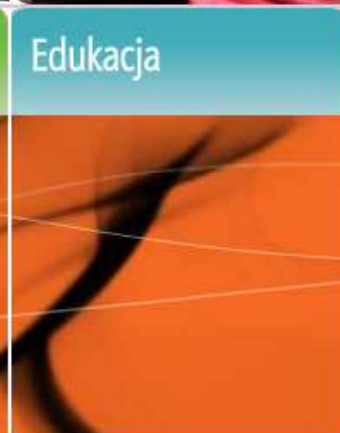
Rodzice

O problemie

Edukacja

Kampania

Organizatorzy i Partnerzy

Organizator

Partnerzy

European Commission
Information Society and Media

Główny Partner

więcej >

Aktualności

09.03.25

Sprawozdania z realizacji zajęć – tylko w wersji elektronicznej. >

09.03.13

W dniu dzisiejszym odbyła się warszawska konferencja "Uczeń bezpieczny w Sieci" >

09.03.06

ABI FDN we współpracy z CMPPP opracowały poradnik dotyczący problemu cyberprzemocy w szkole. >

więcej >

Blog

Realizowane projekty

e-learning

Projekt zakłada produkcję kursów z zakresu wiedzy o Internecie, zagrożeniach w nim występujących oraz sposobach ochrony - łącznie 7 modułów graficznie i fabularnie nawiązujących do projektu sieciaki.pl. Adresatami kursów są przede wszystkim dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Przewiduje się rozszerzenie oferty o kursy dla rodziców i nauczycieli. >

więcej >

Polecamy: eciaki.pl | www.sieciaki.pl | www.saferinternet.pl | w

Local dimension

„STOP cyberbullying” campaign in Warsaw

- Warsaw campaign was organised in cooperation with the Education Bureau of the Warsaw City Council, under the honorary patronage of the President of Warsaw.
- Educational toolkits distributed to **ALL** Warsaw 113 junior secondary schools.
- So far 219 Warsaw teachers have conducted classes on cyberbullying covering 14 023 students.

DZIEŃ
BEZPIECZNEGO
INTERNETU 2009

Zaświadczenie
nr DBI/3423/2009

Pan Jan Kowalski
zorganizował lokalne obchody
Dnia Bezpiecznego Internetu

Dzień Bezpiecznego Internetu realizowany jest w Polsce przez Fundację Dzieci Niczyje oraz Naukową i Akademicką Sieć Komputerową w ramach programu Komisji Europejskiej "Safer Internet". Podejmowane przez Państwa inicjatywy przyczyniają się do zwiększania poziomu bezpieczeństwa młodych użytkowników Internetu. Dziękujemy za udział w tegorocznych obchodach DBI.

Pieczęć i podpis
dyrektora placówki,
w której zorganizowano DBI

Maciej Kozłowski
Dyrektor NASK

M. Kozłowski

Monika Sajkowska
Dyrektor Fundacji Dzieci Niczyje

Monika Sajkowska

Organizatorzy

s@ferinternet.pl

Główny Partner

s@ferinternet.pl

Warszawa, dnia 30.08.2008

Akademia Bezpiecznego Internetu

Zaświadczenie

nr 1200/2008

Pani Janina Nowak

zrealizowała zajęcia edukacyjne
„Bezpieczeństwo dzieci w Internecie”

Termin realizacji zajęć: 22-24.08.2008

Licencja uczestników zajęć: 30

Zajęcia realizowane były w ramach kampanii społecznej „Jakoś w Sieci” poświęconej bezpieczeństwu dzieci i młodzieży w Internecie.

Kampania „Jakoś w Sieci” jest elementem programu Fundacji Dzieci Niczyje – Akademii Bezpiecznego Internetu oraz programu Komisji Europejskiej „Safer Internet”.

Pieczęć i podpis dyrektora placówki,
w której (na której) odbyły się zajęcia

Monika Sajkowska
Dyrektor Fundacji Dzieci Niczyje

Monika Sajkowska

Dzieci

Ktoś w Internecie zadaje Ci kłopotliwe pytania?
Dostajesz nieprzyjemne wiadomości?
Zastanawiasz się jak bezpiecznie korzystać z Internetu?

[więcej->](#)

Młodzież

Ktoś obraża Cię w Internecie?
Namawia na spotkanie?
Ktoś włamał Ci się na bloga, konto pocztowe?
Martwisz się, że za dużo czasu spędzasz przy komputerze?

[więcej->](#)

Rodzice

Twoje dziecko korzysta z komputera i Internetu?
Chcesz zadbać, aby mogło to robić bezpiecznie?
Nie wiesz, jak pomóc, kiedy spotka je coś złego?

[więcej->](#)

Profesjonaliści

Zawodowo pracujesz z dziećmi i ich rodzinami?
Nie wiesz jak rozwiązywać ich problemy związane z zagrożeniami bezpieczeństwa w Internecie?

[więcej->](#)

dyżur:

poniedziałek - piątek
od 11:00 do 16:00

porozmawiaj on-line:
LiveChat

zadzwoń:
(również przez Skype)
0 800 100 100
(połączenie bezpłatne)

wyślij e-mail:
helpline@helpline.org.pl

pomoc wNet!

Witamy na stronie projektu helpline.org.pl, którego celem jest pomoc młodym Internautom w sytuacjach zagrożenia w Internecie oraz podczas korzystania z telefonów komórkowych. Znajdziesz tu porady na temat zapobiegania niebezpiecznym sytuacjom, a także informacje o sposobach postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia.

Chcesz
pomóc
?

helpline.org.pl

jest wspólnym projektem Fundacji Dzieci Niczyje i Fundacji Grupy TP, współfinansowanym przez Komisję Europejską w ramach programu Safer Internet Plus.

[więcej->](#)

☎ 0 800 100 100
helpline.org.pl

Mission: to help children and young people who:

- face risks when using the Internet and mobile phones,
- when bullied, threatened or blackmailed online,
- when they receive rude text messages,
- when someone on a chat or communicator asks them embarrassing questions, demands their photos, or insists on a face-to-face meeting,
- when they receive or are shown inappropriate content.

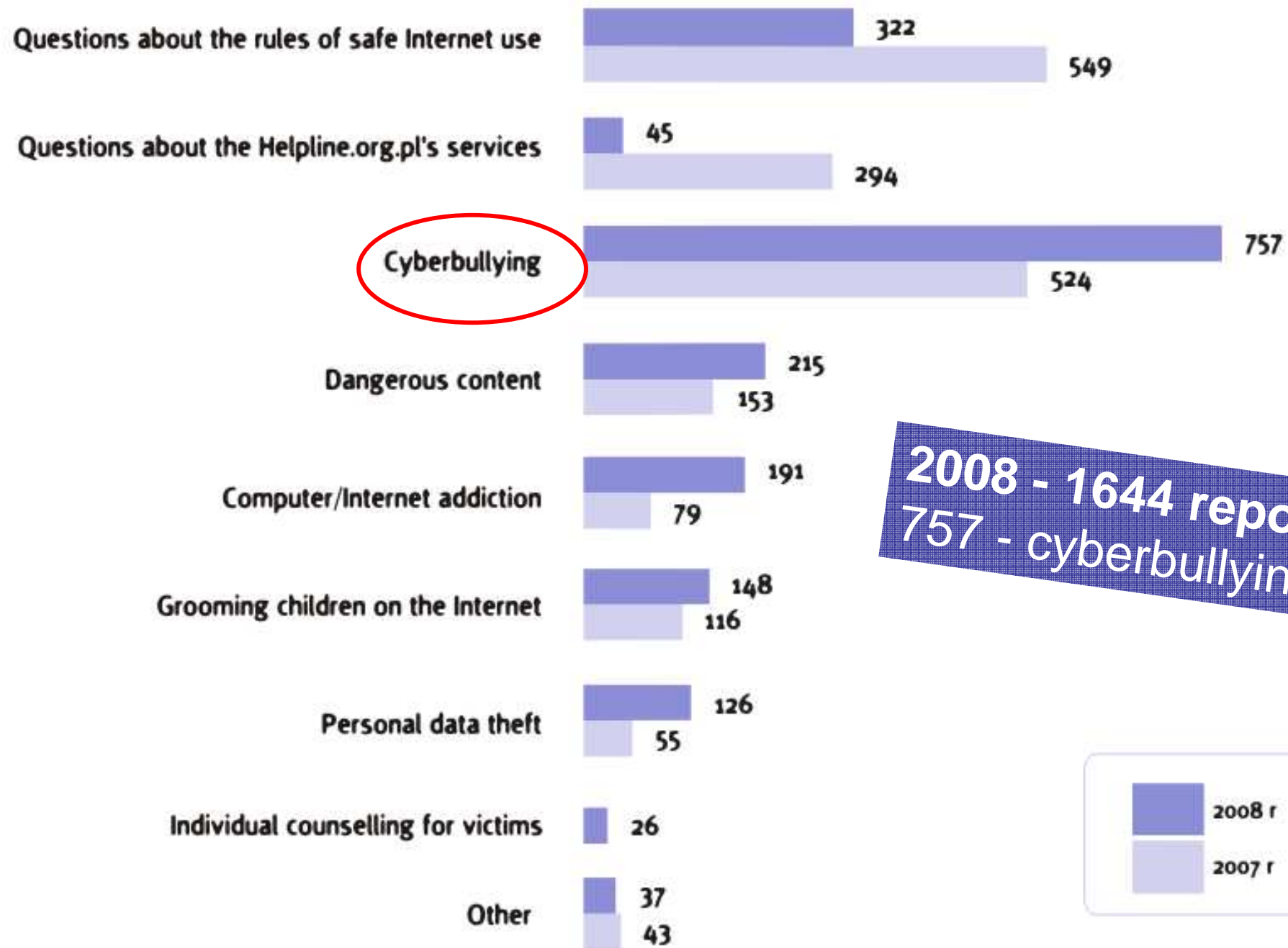
Fundacja Dzieci Niczyje

Ways of contact:

- Toll-free number 0800 100 100
- E-mail: helpline@helpline.org.pl
- Live Chat on the website:
www.helpline.org.pl

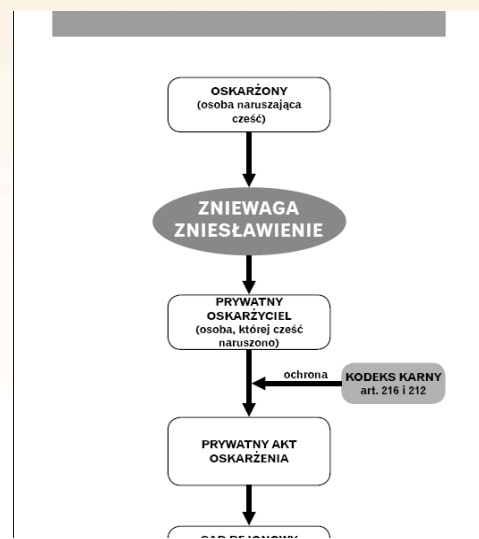
Reports received by Helpline.org.pl in 2008

„How to respond to cyberbullying”

Training Manual for Educators

- Cyberbullying – identifying the risk
- Psychological aspects of cyberbullying
- Response procedure to cyberbullying cases
- DIAGRAMS - Response procedures
- Legal analysis of reports received by Helpline.org.pl
- Cooperation of school with the Police
- Educational activities to prevent and respond to cyberbullying
- Institutions providing support in cases of online abuse

Przykłady

⇒ Ktoś na naszej klasie założył konto i się podę mnie podszyl i tam są moje zdjęcia z różnych wycieczek szkolnych i z basenu. Te zdjęcia są okropne! Wszyscy je oglądają i teraz śmieją się ze mnie. A w danych napisali, że jestem chętna i takie okropne rzeczy. Bardzo się wstydzę...

⇒ Dzwoniłam do Was w sprawie zrzucenia do Internetu mojego nagiego zdjęcia na serwis fotka.pl. Zrobił to chyba mój chłopak, bo tylko on miał to zdjęcie. A zerwaliśmy i teraz on się mści...

Jedną z najpopularniejszych form cyberprzemocy zgłaszanych w Helpline.org.pl jest wykorzystywanie czyjś wizerunku. Mowa tu o sytuacji, gdy przedstawiając kogoś zdjęcie lub filmik z czynnym udziałem staje się narzędziem przemocy rówieśniczej. W posiadanie owych zdjęć i filmików przesładowcy mogą wchodzić na dwa sposoby: mogą sami je wykonać (najczęściej bez wiedzy i zgody, a czasem wbrew woli danych osób) lub zdobyć je poprzez skopiowanie z jakiegoś miejsca w Internecie. Młodzi internauci niedługo doświadczą zagrożenia wiążącego się z umieszczaniem swoich zdjęć w Internecie często na różnych portalach społecznościowych, fotoblogach i w miejscach tym podobnych udostępniają do

Komentarz prawnika

W przypadku bezprawnego użycia wizerunku, imienia i nazwiska lub pseudonimu dziecka mamy do czynienia z naruszeniem jego dóbr osobistych. Droga ochrony prawnej jest droga cywilna. Jeżeli sprawcą jest osoba pełnoletnia możemy w imieniu naszego dziecka domagać się zaniechania naruszenia, usunięcia skutków naruszenia, a także zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny. Uprawienie to realizujemy przez sformułowanie pozwu do sądu cywilnego, właściwego dla miejsca zamieszkania pozwowanego, czyli sprawcy naruszenia dóbr lub dla miejsca dokonania naruszenia. Oznacza to, że musimy dokładnie wiedzieć kim jest naruszający i gdzie mieszka, ponadto należy udowodnić naruszenie dóbr. Od pozwu należy wnieść opłatę, w przypadku spraw dotyczących dóbr osobistych, wysokość tej opłaty kształtuje się w granicach od 30 do 600 zł.

Pozew powinien obejmować następujące elementy:

1. Określenie sądu do którego jest kierowany (Sąd Okręgowy, Wydział Cywilny w .....)
2. Dokładne oznaczenie stron i przedstawicieli ustawowych wraz z danymi obejmującymi miejsce zamieszkania.
3. Nazwa pisma – pozw o ochronę dóbr osobistych oraz o zapłatę kwoty ..... zł.
4. Określenie żądania pozwu oraz przytoczenie okoliczności, dowodów uzasadniających to żądanie.
5. Podpis powoda, ewentualnie przedstawiciela ustawowego.
6. Wymienienie załączników. (Patrz wzór nr 1 str. 48)

Thank you 😊!

Agnieszka Wrzesień
Project Coordinator
Saferinternet.pl

agnieszka.wrzesien@fdn.pl